

Brexit als banenmotor

Hoe de NVWA dierenartsen uit Oosten- en Zuid-Europa haalt en nieuwe schwing brengt bij de Douane

8/

E
eco

AAN DE GRENS

Deze mensen helpen Nederland de Brexit door

NVWA en Douane werven massaal personeel wegens de scheiding tussen EU en het Verenigd Koninkrijk, die nadert zonder goede afspraken. Wie zijn de mensen die de mogelijke chaos het hoofd moeten bieden?

Tekst **John Hoogerwaard**
Foto's **Olivier Middendorp** en **Andreas Terlaak**

Of ze er lang over na moest denken? Nee, klinkt het gedecideerd. Voor de Griekse dierenarts Evi Gouda („leeftijd ongeveer 30, haha”) was de keuze voor voedsel- en warenautoriteit NVWA en Nederland makkelijk: „Ik had geen werk en mijn man had vanwege de crisis ook onregelmatige inkomsten.” Dus toen ze vorig jaar op internet de vacature tegenkwam van dierenarts bij de NVWA, was de knoop doorhakken een kwestie van dagen.

Gouda woont sinds september, toen haar opleiding in Nederland begon, op een Gelderse hotelkamer met haar man en 2,5 jaar oude dochter. „Dat is zwaar, zo'n kamer is klein met z'n drieën”, vertelt ze naast de koffieautomaat van het opleidingscentrum in Wageningen. Bovendien ontbreekt er een gezinslid: de 4,5 jaar oude zoon woont vanwege school bij grootouders in Griekenland.

Voor de Roemeen Ionut Rosu (27) was de beslissing om naar Nederland te komen ook niet moeilijk. Hij werkte als dierenarts voor de overheid, maar werd moe van de ingewikkelde verhouding die Roemenen soms hebben met regelgeving. „Er zijn nogal wat verschillen tussen het systeem hier en het systeem daar.”

Rosu's vriendin is eveneens dierenarts, en in opleiding bij de NVWA. „We kregen vorig jaar

een tip van onze vriend Andrei, die ook bij de NVWA wordt opgeleid. In hooguit een paar dagen besloten we naar Nederland te komen. Dat we samen zijn, maakt het wel makkelijker.”

Zomaar twee gezinnen die hun leven op z'n kop hebben gezet door naar Nederland te komen. Gemene deler: ze gaan helpen de Brexit in goede banen te leiden. Toen na het referendum in 2016 duidelijk was dat het Verenigd Koninkrijk de EU ging verlaten, zijn overheidsorganisaties plannen gaan smeden om extra personeel te werven.

Dat betrof vooral de NVWA en de Douane. De eerste breidt haar 2.500 fte's uit met zo'n 143 voltijdbanen, waarvan 100 voor dierenartsen. Die voeren import- en exportcontroles uit in de Rotterdamse haven, op Schiphol en in slachthuizen. De Douane heeft bovenop z'n circa 4.500 fte's 928 mensen nodig. Zij moeten goederenstromen fysiek controleren, en alle (online) documentatie die er na 29 maart bijkomt.

Zwartste scenario

Beide organisaties zoeken personeel waarbij het zwartste scenario als vertrekpunt geldt: No Deal. Daar houden de overeenkomsten op. Voor de Douane was belangstelling genoeg, maar aan dierenartsen is bij de NVWA eigenlijk altijd een chronisch gebrek. De interne analyse was dat in Oost- en Zuid-Europa de wervingskansen

Door de Brexit komen er 900 douaniers en 100 dierenartsen bij

Mohammed Din Din (26)
werkte als passagiersbegeleider op Schiphol. („Inderdaad, ik mocht in zo'n elektrisch karretje rijden!”) Door zijn werk op de luchthaven kwam hij regelmatig medewerkers van de Douane tegen. „Dat leek me wel wat, alleen waren er nooit vacatures als ik zocht. Tôt de Brexit in het nieuws kwam.” Din Din gaat op Schiphol controleren of alle formaliteiten voor goederen in orde zijn.

Folkert van der Weert (31)
werkte als gevangenismedewerker bij Justitie en is vorig jaar februari overgestapt naar de Douane. Hij gaat na zijn opleiding op Schiphol fysieke controles uitoefenen op goederen en passagiersbagage. „Dit werk is heel breed. Je moet veel weten, want de hele wereld kan in een koffer zitten. Van liquide middelen tot koraal.”

Evi Gouda („ongeveer 30”)
komt uit het Noord-Griekse stadje Edessa en studeerde in 2009 af als dierenarts in de havenstad Thessaloniki. Ze werkte twee jaar voor de overheid, voordat ze haar baan kwijtraakte. Met haar man en twee kinderen hoopt ze zich voor langere tijd in Nederland te vestigen.

Ionut Rosu (27)
komt uit het Roemeense Bozovici en rondde in 2017 succesvol een studie diergeneeskunde af in Timisoara. Na een tip van een vriend besloot hij vorig jaar met zijn vriendin naar Nederland te komen, omdat zijn carrière bij de Roemeense overheid niet beviel. Ooit wil hij terug naar zijn schapenboerderij in zijn geboorteland.

het grootst waren. Daar werden twee gespecialiseerde uitzendbureaus ingeschakeld. De nieuwe artsen gaan vooral in slachthuizen werken, waar ook exportcertificering plaatsvindt. Menig dierenarts die er tot dan toe werkte, vond door de Brexit een geweldere werkplek. Dat werk is 'pittig', zoals de NVWA-leiding op het hoofdkantoor in Utrecht dat noemt. In een omgeving met 'mondige types' moeten aan de band snel beslissingen worden genomen over selectieve inspectie van kadavers. Tijd is geld, en de cultuur in het abattoir is er een van 'niet lullen maar poetsen'.

Dat is ook de reden dat de eerste groep van 25 niet-Nederlandse dierenartsen, zoals Evi en Ionut, drie maanden intensieve taaltraining hebben gekregen. Assertiviteit is belangrijk. Slagen voor het staatsexamen Nederlands is daarom voorwaarde om in september een vast contract te krijgen. Tot die tijd hebben ze een uitzendcontract voor minimaal 30 uur per week. De kans bestaat dus ook dat ze in september de verhuisdozen weer kunnen inpakken.

Bij de Douane is het aanbod aan potentiële werknemers ondanks de hoogconjunctuur groot. „Dat heeft ons ook wel verbaasd”, zegt Bob de Baedts, directeur bedrijfsvoering. „De arbeidsmarkt is krap, maar mensen willen blijkbaar graag voor ons werken.” De Belastingdienst, waar de Douane onder valt, blijkt in allerlei onderzoeken een populaire werkgever. Dat beamen douaniers in opleiding Mohammed Din Din (26) en Folkert van der Weert (31). „Je gelooft het misschien niet, maar we krijgen heel veel positieve reacties als we vertellen waar we werken”, zegt Din Din op het hoofdkantoor van de Belastingdienst in Amsterdam, waar ze beiden cursussen volgen. „Vrienden vragen regelmatig of er nog vacatures zijn.”

Iets terugdoen voor het land

„Ik ben dadelijk een van die mensen die op Schiphol naar je koffer staat te staren”, zegt Van der Weert, die afkomstig is uit het gevangeniswezen, lachend. Hij maakte de overstap omdat hij toe was aan gevarieerder werk. „Voor het geld hoefde ik het niet te doen, want ik leef in dezelfde salarisschaal.”

Zowel hij als Din Din zeggen „iets terug te willen doen voor het land”. Ze vinden het belangrijk om verantwoordelijk werk te hebben. Din Din: „Folkert werkte al bij de overheid, ik werkte op Schiphol als passagiersassistent. Bij de Douane heb je wat meer doorgroei mogelijkheden, en de goede arbeidsvoorwaarden bij de overheid speelden voor mij zeker wel een rol.”

Haci Yucel, een van hun docenten, hoort het tevreden aan. Hij benadrukt dat de Brexit heel vervelend is, maar dat die de Douane en Belastingdienst ook veel goeds heeft gebracht. „Er komen een hoop nieuwe mensen binnen, veel vers bloed. Dat is altijd goed voor een organisatie. En het dwingt mijzelf en collega's om na te denken over de vraag: waarom doen we dingen zoals we ze doen?”

Directeur De Baedts herkent dit geluk bij een ongeluk. „Deze operatie geeft heel veel schwing.”

De komst van 900 mannen en vrouwen, van wie zo'n 600 nieuwe douaniers als Din Din en van der Weert, was een goed moment om te kijken wat beter en anders kan. Zo worden trainingen in de toekomst minder algemeen, meer gericht op specifieke taken. „En veel oudere, ervaren collega's leven op, omdat ze hun kennis nu breed kunnen overdragen op al die jongeren.”

Werk is werk

Voor de NVWA is de rij nieuwe medewerkers minder lang. Vooral dierenartsen die het niet erg vinden in een slachthuis te staan, zijn lastig te vinden. Evi Gouda is nuchter: „Werk is werk, een slachthuis is een slachthuis.” Ionut Rosu, die in Roemenië een boerderij met schapen heeft, is iets romantischer. „Gisteren was ik in een slachthuis en rook ik die geur van schapen weer na lange tijd. Dat vond ik mooi.”

De twee zijn enthousiast over Nederland: schoon, klein, goed georganiseerd. „Dat is in onze thuislanden wel anders”, zeggen ze allebei. De enige écht grote kopzorg is tot nu toe huisvesting geweest. Op informatieavonden van de NVWA trokken de belangstellende dierenartsen uit Oost- en Zuid-Europa vaak wit weg als de lokale huurprijzen ter sprake kwamen.

De krapte op de huurmarkt voor expats strekt zich uit tot ver buiten de Randstad, dus worden hun de strengste eisen gesteld. Een huisdier meenemen is al moeilijk, laat staan kinderen. Daarom heeft Gouda, met man én twee kinderen, per 1 maart een huis. „Eindelijk die hotelkamer uit. Eindelijk een keuken en een woonkamer.”

Ionut weet nog niet hoe zijn toekomst eruit zal zien. „Ik ben een vrije geest en geniet vooral. Mijn boerderij in Roemenië trekt ook.”

Evi Gouda wil het liefst in Nederland blijven met haar gezin. Dat betekent dat ze heel hard moet blijven buffelen op de Nederlandse taal. En die is allesbehalve makkelijk. „Lidwoorden, werkwoorden, eigenlijk alle woorden.”